

Orta Düzey I

Ders #3: Pusula kullanımı

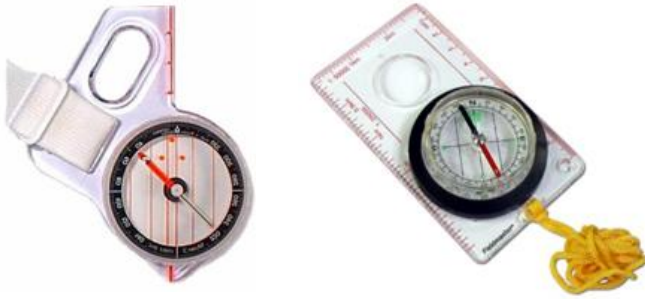
1. Giriř

Öncelikle pusula kullanımını neden bu kadar ötelediğimize değinelim: İlk dersinde pusula kullanmayı öğrenmekle başlayanlar arazide mutlaka pusula doğrultusunda gitmek istiyor ve haritayı okumaktan kaçınıyorlar.

řu ana kadar yanınızda pusulanız olmasa bile kentsel oryantiring haritasında ve arazide sadece çizgisel özellikler (yol, patika, dere yatağı vb) izleyerek yönünüzü kolayca bulabiliyor olmalısınız.

Pusula kullanmayı řu aşamada devreye almakla haritanın renklerine ve sembollerine aşına, haritada gördüğünü araziyle bağdaştırabilen bir bilgi düzeyinden sonra yollardan, dere yataklarından, kısacası çizgisel özelliklerden ayrılıp biraz araziye girmenin zamanı. Yani, parkur zorluk derecelerinden Sarı'yı geride bırakıp Turuncu'ya adım atıyoruz.

2. Pusula türleri

Pusulanız oryantiringcilerin tercih ettiği parmak pusula veya oryantiringin yanında dağcılarının, izcilerin yaygın olarak kullandığı tabla pusula olabilir. İki arasında kullanım yönünden hiçbir fark yoktur.

Her ikisinde de kullanırken pusula kısmı size doğru gelmeli, yön gösterecek uzantı kısmı ileriye bakmalı, pusulanız yere paralel durmalıdır.

Parmak pusula kullanıyorsanız pusulayı zayıf elinize takmalısınız. Yani solak iseniz pusulanız sağ başparmağa, sağınızı kullanıyorsanız pusulanız sol başparmağa takılmalıdır.

Parkur süresince pusulanız çoğunlukla harita üzerinde sabit duracaktır. İyi eliniz ise denge sağlamak, gerektiğinde bir dala tutunmak, hedefe vardığınızda zımbayı veya zaman kaydedici elektronik cihazı kullanmak için boş kalacaktır.

Tablalı pusulayı elinize aldığınızda zayıf elinizin hangisi olduğu önemli değildir. Kullanımı aynı olacaktır. Parmak pusulada ise pusulayı hangi elinizde tutacağınıza göre gerekiyorsa pusula kısmı ana gövdeden sökülüp ters çevrilir, böylelikle pusulayı hangi elinize takarsanız pusula kısmının yine avuç içinde kalmasını sağlamış olursunuz.

3. Pusulayı haritaya oturtma

Bir noktadan diğerine gitmek için yönümüzü belirlemek için aşağıdaki 3 adımı izliyoruz:

- 1- Pusula kısmı karnımıza doğru, yön gösteren kısmı ileriye bakacak şekilde tutup haritayı altına getiriyoruz. Pusulanın parmak pusula ise haritanın ilgili kısmını pusulanın altına getirmek için şekilde görüldüğü gibi kıvrımdan çekinmeyiniz. Haritanın fazlalık kısmı avucunuzun içinde kalabilir.
- 2- Pusula yere paralel, pusulanın yön gösteren kısmı bulunduğunuz noktadan gitmek istediğiniz noktaya uzanan hayali çizgi üzerinde olmalıdır.

Buraya gitmek istiyorum.

Şu an buradayım.

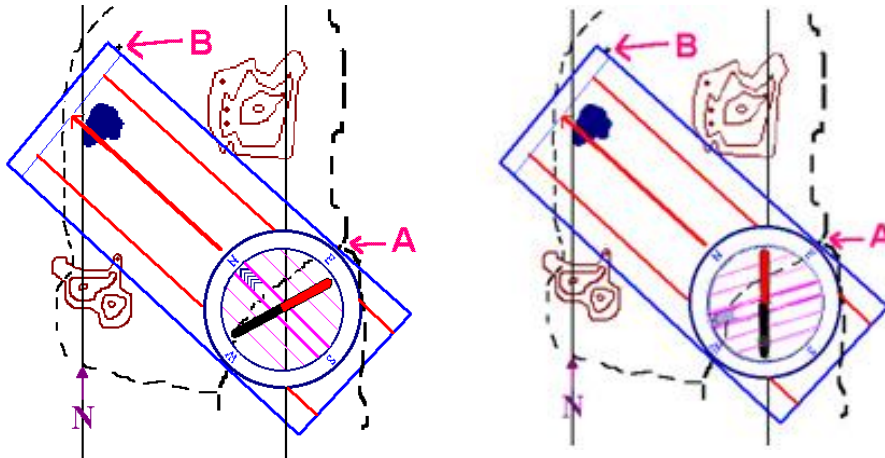
3- Pusulanın kuzeyi gösteren kırmızı ibresi, haritamızın kuzeyi ile aynı doğrultuda olacak şekilde BÜTÜN VÜCUDUMUZLA dönüyoruz.

İbre haritamızın kuzey-güney doğrultu çizgilerine paralel, kuzeyi gösteren kırmızı kısım haritamızdaki rakamların üst kısmını, yani kuzeyi gösteriyor...

Şimdi pusulamızın yön gösteren kırmızı çizgisi, gitmemiz gereken yönü gösteriyor. Kafamızı kaldıralım, ileriye bakalım. Evet, işte bu doğrultuda ilerleyeceğiz.

Tekrar edelim:

- 1- A'dan B'ye gideceğim. Pusula karnıma doğru bakıyor, yön gösteren kısmı B'ye uzanıyor, pusulanın kenarı A-B arasındaki hayali doğru üzerinde.
- 2- Pusulanın kuzeyi gösteren ibresi şu anda benim haritamın kuzeyi ile çakışmıyor. Kuzey-güney çizgilerine paralel değil. Haritanın altındaki N işaretine göre de pusulamın kuzeyi henüz haritamın kuzeyini göstermiyor.

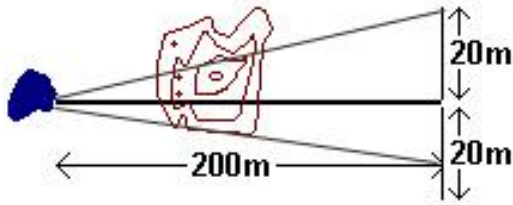

3- Haritamın kuzeyi, pusulanın kuzeyi ile çakışana kadar bütün vücudumla dönüyorum. Şimdi pusulamın yön gösteren kırmızı oku benim gideceğim yönü gösteriyor.

4. Pusula kullanırken DİKKAT!

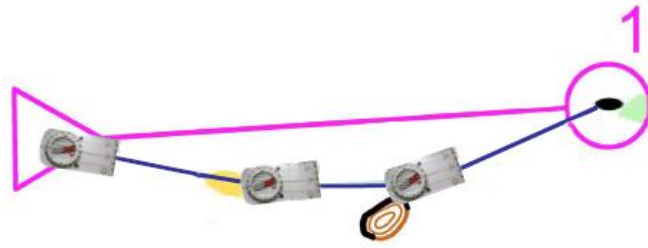
Dersimizin ilk kısmında pusula kullanmaktan önce harita okumayı öğrenmenin önemine değinmiştik. Unutmayın, pusula kabaca ne tarafa ilerleyeceğinizi gösterir. O tarafa doğru ilerlerken arazide hangi özelliklerden yararlanacağınıza, yol üzerinde neleri görmemiz gerektiğine karar verdikten sonra yola çıkmalısınız.

Pusula doğrultusuna ilerlerken SAPARSINIZ! Harita üzerindeki bilgileri arazi ile bağdaştırmadan gidiyorsanız pusula sizin kaybolmanıza neden olacaktır!

Ormanda ilerlerken sapma, ilerlediğiniz mesafenin yaklaşık **onda biri** kadar düşünülmelidir. Şekilde görüldüğü gibi 200 metrelik bir mesafede 20 metre sola ya da 20 metre sağa sapsam mümkün! Bu sapma, mesafe arttıkça daha da artacaktır. Bu nedenle eğer sizi doğrudan hedefe götürecek bir çizgisel özellik bulamadıysanız ve pusula doğrultusuna güvenmek

istiyorsanız gitmeniz gereken mesafeyi küçük parçalara bölün ve bu parçaların herbirinin sonunda pusulanızla tekrar yönünüzü belirleyin.

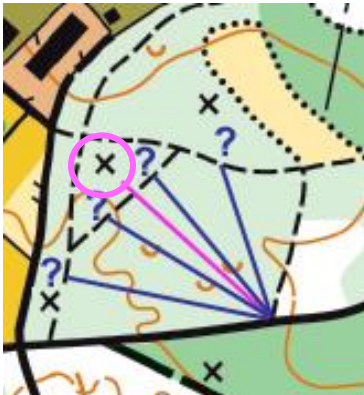

Yandaki örnekte çıkış noktasından 1. hedefe pusula doğrultusunda gidersem sapacağımı biliyorum. Hedefteki kayayı kaçırmam oldukça kuvvetli bir olasılık. O halde önce ilerideki açık alanı hedefliyorum. Pusulama yönümü belirleyip bu noktaya geliyorum. Açık alandan çıkarken pusulama tekrar bakıp bu kez duvar benzeri bir kaya setiyle çevrelenmiş tepeyi kendime hedef

seçiyorum. Kayaların dibinden geçtiğimde pusulama tekrar bakıp bu kez hedefin bulunduğu kayaya yöneliyorum. Sapsam dahi mesafe daha kısa olacağından hata payı da buna göre daha az olacaktır. Böylelikle arazi içindeki tek kayayı bulma olasılığımı yükseltiyorum.

5. Pusulayı doğrulama amacıyla kullanma

Pusulanın bize sadece kabaca gideceğimiz yönü gösterdiğini, oryantiring sporunun en temel silahının iyi harita okumak olduğunu bir kez daha vurguladıktan sonra şimdi pusulanın, rastgeldiğimiz bir çizgisel özelliğin hakikaten aradığımız özellik olup olmadığının doğrulanması için kullanmayı öğrenelim.

Yol kesişiminden, patikalarla çevrili bir insan yapımı nesnedeki hedefe doğru gidiyoruz. Bizi hedefin yakınına götürecek çizgisel özellikleri yokladık, kuzeye uzaman patikadan ya da batıya uzanan yoldan başlamanın mesafeyi oldukça uzatacağına karar verdik. Yavaş koşullar yeşil rengi yokladık, geçilemeyecek kadar sık değil. Pusula doğrultusunda ilerlemeye karar verdik.

Bir süre sonra bir patikaya çıktık. Evet, önümüzde de insan yapımı nesneyi görüyoruz ağaçların arasından. Hızlanıp yanına varıyoruz ki hedef bayrağı yok...

İşte çıktığımız patikanın gerçekte hangisi olduğuna karar vermeden ilerlemenin bedeli moral bozukluğu ve nerede olduğunu tam bilememek.

Bunun yerine patikaya çıktığımız an, acaba sapmış olabilir miyim, bu patika hangisi olabilir diye bir yanda en çok 5 saniyelik bir doğrulama işlemi, diğer tarafta sonradan kaybedeceğimiz 5 ya da 15 dakika.

O halde pusulamızı kullanmanın en faydalı yöntemlerinden birini sektirmeden uygulamaya çalışalım ve alışkanlık haline getirelim: Çıktığımız patikanın tam ortasında, yüzümüzü patikanın geliş yönüne dönerek duralım. Pusulamızı yere paralel, pusula karnımıza doğru, yön gösteren kısmı ileriye bakıyor.

Pusulanın yön gösteren çizgisini (kenarını) çıktığımızı düşündüğümüz patika doğrultusuna koyalım. Bu doğrultuda tuttuğumuzda pusulanın kuzey - güney doğrultusu yani ibrenin doğrultusu, haritanın kuzey - güney çizgileriyle çakışıyor mu?

Hayır mı? O halde bu patika o patika olamaz.

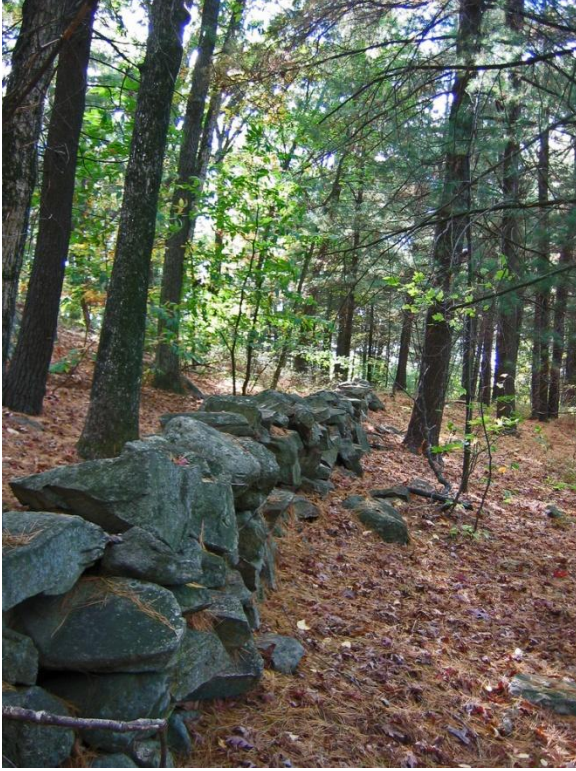

Acaba kuzeydeki patikaya çıkmış olabilir miyiz? Vücudumuz sabit, sadece haritayı kaydırıp pusulanın yön gösteren kenarını bu kez kuzeydeki patikanın üzerine getiriyoruz. Doğrultular çakışıyor mu? Hayır ise bu patika o patika da olamaz.

Bu şekilde, harita üzerinde, civarda çıkmış olabileceğimiz patikalar üzerinde pusulamızı tutuyoruz. Pusulanın ibresinin haritanın kuzey-güney çizgileriyle çakıştığı patika, üzerinde şu an üzerinde durduğumuz bulunduğumuz patikadır.

Peki acaba şu an vücudum hangi doğrultuda? Kuzeye mi bakıyorum yoksa güneye mi? Bunu da pusuladan kontrol edip gerekiyorsa 180 derece ters tarafa dönüp kuzeyi kuzey ile, güneyi güney ile çakıştırdıktan sonra artık doğru noktaya yönelebiliriz.

Pusulayı doğrulama amacıyla kullanma yöntemini yalnızca patikalar için değil, dere yatağı, bitki örtüsü sınırı, girinti gibi çizgisel arazi özellikleri için de kullanabiliriz. (Evet, girintiler ve burunlar da birer çizgisel özellik olarak düşünülmelidir).

Orman içinde bir duvara rastgeldim. Haritamda da beyaz (rahat koşulur orman) içinde dümdüz uzanıp giden bir duvar var. Bu duvar haritada gördüğüm duvar mı?

Ormandaki duvara paralel duruyorum. Haritamı da, haritadaki duvar benim duruşuma paralel olacak şekilde tutuyorum.

Pusulamı, kenar çizgisi haritadaki duvar boyu uzanacak şekilde yerleştiriyorum. Pusulamın kuzeyi haritamın kuzeyi ile çakışıyorsa, evet, bu duvarın o duvar olduğunu söyleyebilirim... **ama DİKKAT: Paralel hata diye birşey var!**

Gördüğümüz çizgisel özelliğin yönünün harita ile tutması, bu özelliğin %100 doğrulandığı anlamına gelmez. Mutlaka kontrol etmek gerek: O özellikten haritada başka var mı? Yok ise evet, bu iki nesneyi kesin olarak bağdaştırdığımızı söyleyebiliriz. Ama varsa? Onun da yönü bununla tutuyorsa?

O zaman mutlaka kendimizi doğrulayacak başka özellikler aramalıyız. Örneğin arazideki duvar ileride bir kıvrım yapıyor. Haritadadakinde de bu kıvrımın aynı var mı? Ya da haritaya göre bu duvar az ileride bir açık alana çıkmalıymış. O halde ben de bu duvarı izleyeyim, açık alana çıkacak mıyım, bakmalıyım... gibi.

Oryantiringde en tehlikeli şey, "kendini bunun doğru olduğuna inandırmak"tır. Bu bağlamda oryantiring, kendinizle de bir mücadeledir aslında. Sizi işin kolayına kaçmaya iten dürtülere karşı koyacaksınız. Bu duvarın haritada kesinlikle şu duvar olduğu konusunda %100 emin olmadan yolunuza devam etmemelisiniz.

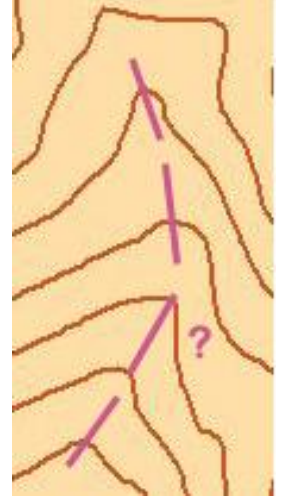
Arazideki çizgisel özellikleri pusula yardımıyla haritadakilerle bağdaştırmak üzerine birkaç görsel örnekle bu dersimizi noktalayalım.

Arazideki bu girinti, haritamdaki şu girinti olabilir mi? Pusula ile doğrultusuna baktım, kuzeyler kaçıştı.

Doğrulamayı başka ne var? Haritamda eşyüksele eğrileri yumuşak bir kıvrıma sahip. Arazideki bu girinti de oldukça yayvan.

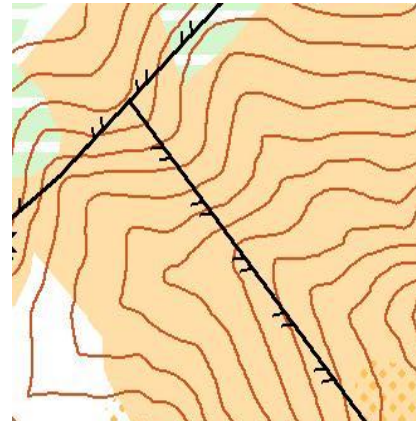
Girintinin iki tarafı da açık alan. Bu da araziyle tutuyor. Girinti

yukarı doğru uzandıkça sola doğru kıvrılıyor. Haritadaki eşyüksele eğrileri de sola doğru kıvrılma gösteriyor. Bu girintinin haritadaki gördüğüm girinti olma ihtimali yüksek.

Açık alan – orman sınırında doğrulama: %100 emin olmak için başka nelere bakabilirim?

Çit boyu doğrulama...

Bu dersimizin uygulamasını harita ve pusulanızla yapmalısınız. Haritada çizgisel özellikleri izleyerek dolaşınız. Yeni bir çizgisel özelliğe veya aynı çizgisel özellikte bir sapağa denk geldikçe pusulanızla yön doğrulaması yapınız. Yönünüzü doğrulamakla kalmayın, çevredeki diğer nesnelere veya bitki örtüsüyle de haritada bulunduğunuz noktayı karşılaştırınız. Evet, artık teknik yönde ilerlemenin zamanı geldi. Sizi artık Orta Düzeyde 2. Aşamaya alıyoruz ☺